

Ilkka Mäkisen vaalisaarna

18. sunnuntai helluntaista

Oulujoen kirkko 8.10.2017

Mark 2:18-22

Kristityn vapaus

Oulujoen kirkkoherranvaalien vaalisaarna

## Sisäinen vapaus ja velvollisuudet

Menneellä viikolla vein seurakuntien tervehdysten kutsuntatilaisuuteen. Lyhyiden puheenvuorojen jälkeen meidät kutsuvieraat ohjattiin kahville. Kahvipöydässä oli kaikki paikat vapaita, näin meille sanottiin. Mutta sitten ilmeni, että paras paikka pöydän keskeltä oli varattu tilaisuuden korkeimmalle upseerille, eräälle everstille. Hänelle näytettiin, mihin hänen pitää istua. Hän itsekkin tiedosti tilanteen ja alkoi laskea leikkiä kysellen, että milloin sitä ihminen saa alkaa vapaasti päättää omista asioistaan. Milloin everstin arvoinen sotilas saa vapaasti valita paikkansa kahvipöydässä?

Niin, milloin me saamme päättää asioistamme. Näyttää siltä, että mitä korkeammalle ihminen kohoaa jossakin arvoasteikossa, sitä syvemmin hän on kiinni säännöissä. Lait ja asetukset, ohjeet ja sovitut toimintatavat velvoittavat kaikkia, mutta erityisesti johtavassa asemassa olevia. Sitten on vielä hyvät tavat ja käyttäytymissäännökset, jotka määrittelevät ihmisen käytöstä. Nykyään julkisuus seuraa erityisen tarkkaan johtajien käytöstä. Mitä korkeammalle joku pääsee jossakin nokkimisjärjestyksessä, sitä enemmän hän joutuu ottamaan huomioon toisten ihmisten ja koko yhteisön odotuksia.

Vapaus on eräs länsimaiden keskeisimmistä arvoista. Ranskan vallankumousta elähdyttivät ajatukset vapaudesta, veljeydestä ja tasa-arvosta. Monille suomalaisille on ajatus omasta itsenäisestä maasta tavattoman tärkeä. Vapaus on sitä, että me itse tai meitä lähellä oleva ryhmä saa päättää asioista. Vapaus on tavoiteltavaa.

Vapaus on puolustettavaa. Luulen, että aika monet meistä ovat kaivanneet vapautta myös omaan henkilökohtaiseen elämäänsä. Mitä se vapaus oikein on?

Jeesuksen vastauksen mukaan Jumalan hyvien lahjojen tuleminen ihmisten luo on niin järjestyttävä asia, että se vapauttaa perinteiden vallasta. Opetuslasten paastoaminen ei tule kysymykseenkään, koska he elävät Jeesuksen kanssa uutta pelastuksen aikaa. Jeesus on tuonut Jumalan lähelle tavallista ihmistä. Se on uutta viiniä, sitä ei tule laittaa vanhaan mököttävään kuosiin. Jumalan läheisyys, armo, syntien anteeksiantamus, ne ovat niin hienoja asioita, että niiden ilmaistamiseen pitää etsiä uusia tapoja.

Jeesus korostaa luottamusta Jumalan toimiin. Ihminen ei voi yrittää ohjailta Jumalaa paastoamalla eikä muilla erityissuorituksilla. Jumala toimii sitten kun hän toimii. Luota siihen. Voit kyllä rukoilla yksinkertaisesti sydäntäsi lähellä olevien asioiden puolesta. Jumala vastaa rukouksiisi aikanaan, mutta ihminen ei voi kiirehtiä Jumalaa jotenkin tsemppaamalla. Kristilliset kirkot ovat kyllä myöhemmin todenneet, että paasto, se on luopuminen joistakin turhista asioista, voi antaa elämässä enemmän tilaa rukoukselle, mutta Jumalan aikataulua sillä ei muuteta.

Jeesus opettaa, että kristitty on vapaa, koska hän on Jumalan rakastama ja koska hän on suhteessa Jumalan kanssa. Jeesuksen tarkoittama vapaus ei kuitenkaan tarkoita välinpitämättömyyttä ympäristöstä eikä oman itsen korottamista maailman navaksi. Kristitty elää suhteessa Jumalaan ja suhteessa ympäristöön.

Martti Luther on kuvannut kristityn vapauden ja ihmisyyteen välistä jännitettä kahdella lauseella. Kristitty on uskossaan Jeesukseen vapaa eikä kenenkään orja. Mutta rakkauden tähden kristitty on lähimmäisensä palvelija ja orja.

Usko lahjoittaa vapauden. Oikeaan uskoon ei kuulu pakko. Ei siinä vaiheessa, kun se syntyi eikä silloin kuin sitä harjoitetaan. Usko on pohjimmiltaan Jumalan ja sinun välinen suhde. Mutta uskoon kuuluu myös yhteisöllinen puoli. Tällaisessa yksilöllisyyttä painottavassa

ajassa usko saatetaan ymmärtää ihmisen henkilökohtaisena oikeutena. Raittiissa uskossa Jumalan ja ihmisen välinen suhde avautuu ympärillä olevien ihmisten suuntaan ja ottaa heidät mukaan. Mutta siten, että jokaisen ihmisen ainutlaatuisuus Jumalan lapsena hyväksytään.

Martti Lutherin mukaan Jumalan rakkaus kohdistuu sellaiseen, joka ei ole itsessään mitään. Kun me ihmiset pääsemme valitsemaan, niin me helposti otamme sellaiset vaihtoehdot, jotka ovat itsessään kauniita ja jotka jotenkin hyödyttävät meitä. Mutta kun me olemme suhteessa Jumalan kanssa, niin me alamme vähä vähältä nähdä asioita Jumalan rakkauden kautta. Sellainen on kaunis, joka ei ole itsessään mitään. Epäonnistunut on Jumalalle kallis. Muotopuoli on Taivaan Isä luoma. Kristitty on kutsuttu mukaan tähän alhaalta lähtevään Jumalan rakkauden virtaan. Tärkeää on huomata, että Jumalan rakkaus luo kohteensa. Heikko voimaantuu, langennut nousee ylös, syntinen saa syntinsä anteeksi ja uudistuu.

Suomenruotsalainen teologi Patrik Hagman on sanoittanut kirkkona olemista seuraavasti: Se on ensimmäiseksi yhteistä Jumalan palvelua ja yhteistä kolmiyhteisen Jumalan palvontaa. Kirkko ei oman itsen projekti, jossa rakennan itseäni, vaan kirkossa tehdään asiat yhdessä. Kristillisessä uskossa seurakunnan merkitys on keskeinen. Uskontunnustuksen kolmas kappale on yhtä tärkeä kuin sen ensimmäinen ja toinen osakin. Tämä kannattaa pitää mielessä tässä yksilöllisyyttä korostavassa ajassa. Tosin meidän on oltava kyllä rehellisiä, elämme kirkossa oikeastaan harvoin yhteisöllisesti. Meidän tulee tulevaisuudessa pohtia sitä, että miten vahvistamme yhteisyyttä jumalanpalveluksessa.

Toinen asia on seurakunnan yhteisyyden vahvistaminen. Seurakunta on kuin kuoro, jossa on monenlaisia ääniä: kirkkaita sopraanoja, tummia bassoja, tunteikkaita alttoja ja heleitä tenoreita. Erilaisista äänistä saadaan kuorossa harjoituksella kaunis yhteinen sointi. Tämä on kaunis kuva Jumalan valtakunnasta. Monista äänistä muodostuu, jos ei nyt harmoninen kokonaisuus, niin ainakin mukavaa kuultavaa ja nähtävää. Patrik Hagmanin mukaan on olennaista, että seurakunta luo kohtaamispaikkoja, jossa erilaiset

ihmiset voivat tulla yhteen ja kohdata toisiaan. Tulevien vuosien tehtävä on, että miten voimme vahvistaa yhteisöämme.

Kolmantena asiana on yhteydet maailmaan. Meidän tulee nähdä se todellisuus, millaisessa yhteiskunnassa me elämme. Kirkkona teemme tietysti yhteistyötä niin kaupungin kuin myös muiden toimijoiden kanssa. Joudumme välillä reagoimaan erilaisiin asioihin esimerkiksi yhteiskunnan kovenevaan arvomaailmaan ja siitä johtuvaan pahoinvointiin. Tärkeää on huomata, että kirkko ei ole vain työntekijöiden kirkko. Te seurakuntalaiset ette ole avustajia, vaan te olette vastuunkantajia. Kuka tekstien lukijana, kuka penkissä olevana rukoilijana, kuka diakonian aamujen keittiöhommissa, kuka luottamushenkilönä, kuka liikenteen ohjaajana kirkon parkkipaikalla isojen tilaisuuksien aikana. Tulevaisuuden kysymys on, että kuinka jaksamme hoitaa tehtäväämme tässä alati muuttuvassa ja välillä uskoamme haastavassa maailmassa.

Viime tiistain kutsuntojen joviaali eversti istuutui hänelle osoitetulle paikalle. Hän otti kahvikupin kauniisti käteen ja alkoi siltä paikalta johtaa pöydässä keskustelua. Ajattelen, että kirkon palvelutehtävät ovat usein tällaisia. Meidät istutetaan erilaisiin tilanteisiin. Tehtävät ja paikat usein annetaan. Henkilökohtaista liikkumavaraa ei aina ole kovinkaan paljon. Mutta kun muistaa pitää Kristuksen antaman sisäisen vapauden ja kun tiedostaa, että olen palvelemassa näitä Jumalan minulle tähän tilanteeseen antamia henkilöitä, niin asioihin voi vaikuttaa. Jumala antakoon meille kaikille voiman ja viisauden palvella tehtävissämme.